

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2024/397

2023 m. spalio 20 d.

kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimo techniniais reguliavimo standartais

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ⁽¹⁾, ypač į jo 325b straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą,

kadangi:

- (1) siekiant užtikrinti vienodas įstaigų veiklos sąlygas Sąjungoje ir kuo labiau sumažinti reglamentavimo arbitražą, nemodeliuojamų rizikos veiksnių blogiausi būsimų sukrėtimų scenarijai turėtų būti rengiami remiantis tarptautiniais standartais, dėl kurių 2019 m. sausio mėn. buvo susitarta Bazelio bankų priežiūros komitete (BBPK) (toliau – Bazelio sistema), ir juose turėtų būti atsižvelgiama į nuosavų lėšų reikalavimų nemodeliuojamiems rizikos veiksniams padengti reikšmingumą. Todėl reikėtų nustatyti konkrečią ir išsamią nemodeliuojamų rizikos veiksnių blogiausių būsimų sukrėtimų scenarijų rengimo metodiką;
- (2) turimų duomenų kokybė ir stebinių, pagal kuriuos būtų galima nustatyti nemodeliuojamų rizikos veiksnių būsimus sukrėtimus, skaičius įvairių nemodeliuojamų rizikos veiksnių atveju gali labai skirtis. Todėl reikia užtikrinti, kad blogiausi būsimų sukrėtimų scenarijai apimtų didelę atvejų įvairovę. Dėl tos priežasties reikia numatyti alternatyvias metodikas, kurias įstaigos galėtų taikyti, priklausomai nuo turimų su kiekvienu nemodeliuojamu rizikos veiksnium susijusių stebinių kokybės ir skaičiaus. Be to, atlikdamos skaičiavimus įstaigos turėtų atsižvelgti į tai, kad turint mažiau duomenų, didėja įverčių arba verčių, naudojamų nustatant blogiausius būsimų sukrėtimų scenarijus, neapibrėžtumas, todėl reikėtų elgtis konservatyviau;
- (3) atsižvelgiant į vieno metodo, skirto nemodeliuojamo rizikos veiksnio blogiausiam būsimų sukrėtimų scenarijui nustatyti, tikslumą, pagal tą metodą turėtų būti tiesiogiai apskaičiuojamas nuostolių, kurie atsirastų tam nemodeliuojamam rizikos veiksniumi pritaikius per atitinkamą nepalankiausių sąlygų laikotarpį stebėto istorinio lygio sukrėtimą, tikėtino trūkumo matas. Tačiau taikant šį metodą rezultatai būtų patikimi tik tada, jeigu įstaiga apie tą nepalankiausių sąlygų laikotarpį turėtų daug duomenų, ir pagal jį reikėtų atlikti daug su kiekvienu rizikos veiksnium susijusių nuostolių skaičiavimų, todėl reikėtų įdėti daug pastangų skaičiavimams atlikti. Taigi reikia numatyti alternatyvų metodą, pagal kurį nuostolių skaičiavimų reikėtų daug mažiau ir būtų taikomas pakopinis principas. Pagal tą alternatyvų metodą įstaigos pirmiausia turėtų apskaičiuoti tikėtino trūkumo matą pagal grąžas, stebėtas esant nemodeliuojamam rizikos veiksniumi, o paskui apskaičiuoti nuostolį, atitinkantį to rizikos veiksnio, nustatyto pagal tą tikėtiną trūkumo matą, dinamiką. Toks pakopinis metodas taip pat turėtų būti tinkamas ir tuo konkrečiu atveju, kai nemodeliuojamo rizikos veiksnio stebinių skaičius per atitinkamą nepalankiausių sąlygų laikotarpį yra nepakankamas tam, kad būtų gauti tikslūs ir prudenčiai įverčiai. Kadangi galima numatyti, kad tokios aplinkybės susiklostys tik labai nedaugeliu atvejų, tais atvejais reikėtų remtis metodikomis, kurias įstaigos taiko kitiems nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, kurių atžvilgiu stebinių turima daugiau, arba, jei įmanoma, alternatyviu standartizuotu metodu;

⁽¹⁾ OL L 176, 2013 6 27, p. 1.

- (4) pagal Bazelio sistemą yra reikalaujama, kad nuosavų lėšų reikalavimai rinkos rizikai padengti esant nemodeliuojamiems rizikos veiksniams būtų sukalibruoti pagal nepalankiausių sąlygų laikotarpį, kuris būtų vienodas visiems tai pačiai pagrindinei rizikos veiksnų kategorijai priklausantiems nemodeliuojamiems rizikos veiksniams. Kad galėtų nustatyti blogiausius būsimų sukrėtimų scenarijus remdamosi duomenimis, stebėtais per tą nustatytą laikotarpį, įstaigos turėtų rinkti duomenis apie to nustatyto nepalankiausių sąlygų laikotarpio nemodeliuojamus rizikos veiksnus;
- (5) siekiant užtikrinti, kad testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matai įvairių Sąjungos įstaigų būtų skaičiuojami vienodai, reikia nustatyti, kaip įstaigos turėtų nustatyti nepalankiausių sąlygų laikotarpį. Tuo tikslu nustatyta tvarka turėtų būti proporcinga tikslui ir nereikalauti nei pernelyg didelių skaičiavimo pastangų, nei konkrečių kainodaros metodų diegimo. 2007–2008 m. pasaulinė finansų krizė buvo didelis sukrėtimas finansų sistemai. Todėl apibrėžiant nepalankiausių sąlygų laikotarpį jo pradžia reikėtų laikyti bent 2007 m. sausio 1 d. Siekiant užtikrinti, kad nepalankiausių sąlygų laikotarpis išliktų aktualus įstaigos prekybos portfeliui, įstaigos tą nepalankiausių sąlygų laikotarpį turėtų periodiškai peržiūrėti. Tačiau, siekiant sumažinti įstaigoms tenkančią administracinę našta, iš jų turėtų būti reikalaujama tokias peržiūras atlikti bent tuo pačiu periodiškumu kas ketvirtį, kokių teikiamos atitinkamos priežiūros ataskaitos;
- (6) pagal Bazelio sistemą reikalaujama, kad, nustatydamos blogiausius būsimų sukrėtimų scenarijus, įstaigos naudotų savo rizikos vertinimo modelio kainodaros metodus, nes tie metodai yra naudojami atliekant grįžtamąjį patikrinimą bei pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimą. Pagal kai kuriuos būsimų sukrėtimų scenarijus tokiais kainodaros metodais kai kurių finansinių priemonių arba biržos prekių atitinkamo nuostolio gali būti neįmanoma nustatyti. Tokiu atveju įstaigos turėtų veikti apdairiai, laikydamosi prudenčių principų, ir tik tų priemonių, kurioms neįmanoma taikyti tokios kainodaros, atžvilgiu. Tokiais atvejais įstaigos taikoma metodika jokių būdu neturi paveikti grįžtamojo patikrinimo rezultatų bei pelno ir nuostolių priskyrimo reikalavimų, nustatytų Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2022/2059 ⁽²⁾;
- (7) Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje reikalaujama, kad nemodeliuojamo rizikos veiksnio nuosavų lėšų reikalavimai rinkos rizikai padengti būtų tokio paties lygio kaip to reglamento 325bb straipsnyje nurodytas to rizikos veiksnio tikėtino trūkumo matas, t. y. nuostolių tikėtinas trūkumas nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, esant 97,5 proc. patikimumo lygiui. Todėl statistiniai įvertiniai ir parametrai tam tikėtinam trūkumo matui nustatyti turėtų būti nustatyti taip, kaip atitiktų tą patikimumo lygį;
- (8) pagal Bazelio sistemą reguliuojamuoju blogiausiu būsimų sukrėtimų scenarijumi turėtų būti laikomas scenarijus, pagal kurį dėl nemodeliuojamo rizikos veiksnio pokyčio gali atsirasti didžiausias nuostolis. Todėl reikėtų patikslinti, ką įstaigos turėtų laikyti didžiausiu nuostoliu tais atvejais, kai didžiausias nuostolis nėra baigtinis;
- (9) siekiant užtikrinti derėjimą su Bazelio sistema, įstaigos turėtų turėti galimybę testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą nustatyti daugiau nei vienam nemodeliuojamam rizikos veiksnui, jeigu tie nemodeliuojami rizikos veiksniai priklauso kreivei arba paviršiui ir tai pačiai nemodeliuojamai grupei iš Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2022/2060 ⁽³⁾ nustatytų grupių ir jeigu įstaigos įvertino galimybę juos modeliuoti pagal tame deleguotajame reglamente nurodytą skirstymo į standartines grupes metodą. Todėl įstaigoms turėtų būti leidžiama apskaičiuoti vieną testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą daugiau nei vienam nemodeliuojamam rizikos veiksnui tik tomis sąlygomis;

⁽²⁾ 2022 m. birželio 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2059, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf ir 325bg straipsniuose nurodyti grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimų techniniai elementai (OL L 276, 2022 10 26, p. 47).

⁽³⁾ 2022 m. birželio 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2060, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 pagal jo 325be straipsnio 3 dalį papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi galimybės modeliuoti rizikos veiksnus pagal vidaus modelių metodą (IMA) vertinimo kriterijai ir to vertinimo dažnumas (OL L 276, 2022 10 26, p. 60).

- (10) siekiant užtikrinti nuosavų lėšų reikalavimų nemodeliuojamiems rizikos veiksniams padengti tinkamumą įstaigų rizikos profiliui, sumuodamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matus, įstaigos turėtų atsižvelgti į riziką, į kurią nustatant blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, įskaitant nemodeliuojamų rizikos veiksnių likvidumo terminus, dar nebuvo atsižvelgta. Siekiant užtikrinti vienodas veiklos sąlygas, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matai turėtų būti sumuojami taikant Bazelio sistemoje suderintą sumavimo formulę;
- (11) šis reglamentas grindžiamas Europos bankininkystės institucijos Komisijai pateiktais techninių reguliavimo standartų projektais;
- (12) Europos bankininkystės institucija dėl techninių reguliavimo standartų projektų, kuriais pagrįstas šis reglamentas, surengė atviras viešas konsultacijas, išnagrinėjo galimas susijusias sąnaudas ir naudą ir paprašė Bankininkystės suinteresuotųjų subjektų grupės, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010 37 straipsnį, pateikti rekomendacijas ⁽⁴⁾,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 skyrius

BLOGIAUSIŲ BŪSIMŲ SUKRĖTIMŲ SCENARIJŲ RENGIMAS IR TAIKYMAS

1 straipsnis

Blogiausių būsimų sukrėtimų scenarijų rengimas ir taikymas rizikos veiksnio lygmeniu

Įstaigos parengia nemodeliuojamų rizikos veiksnių blogiausius būsimų sukrėtimų scenarijus taikydamos vieną iš šių metodų:

- a) 2 straipsnyje nurodytą tiesioginį metodą, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
 - i) atitinkamos įstaigos turi kriterijus, pagal kuriuos nustato, ar taikyti a punkte nurodytą tiesioginį, ar b punkte nurodytą pakopinį metodą, ir tie kriterijai laikui bėgant taikomi nuosekliai;
 - ii) taikydamos a punkto i papunktį įstaigos dokumentuoja visus a punkte nurodyto tiesioginio metodo pakeitimo b punkte nurodytu pakopiniu metodu ir atvirkščiai atvejus, įskaitant tokio pakeitimo pagrindimą;
 - iii) vidaus stebėsenos tikslais įstaigos kasdien 20 darbo dienų iki kiekvienos datos, kurią yra pranešami nuosavų lėšų reikalavimai rinkos rizikai padengti, nustato blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal b punkte nurodytą pakopinį metodą;
 - iv) nuostolių skaičius 2 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktyje nurodytoje nuostolių laiko eilutėje yra lygus 200 arba didesnis;
- b) 3 straipsnyje nurodytą pakopinį metodą.

2 straipsnis

Tiesioginis metodas. Nemodeliuojami rizikos veiksniai

1. Pagal tiesioginį metodą įstaigos taiko šiuos etapus šia eilės tvarka:

- a) nustato nuostolių laiko eilutę taip:
 - i) pagal 3 straipsnį nustato 10 darbo dienų grąžų esant nemodeliuojamam rizikos veiksniaiui per nepalankiausių sąlygų laikotarpį, nustatytą pagal 12 straipsnį, laiko eilutę;

⁽⁴⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

- ii) nemodeliuojamo rizikos veiksnio vertei pritaiko sukrėtumus, atitinkančius grąžas pagal i papunktį nustatytoje 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje;
 - iii) nustato nuostolių laiko eilutes apskaičiuodamos nuostolius, kurie atsirastų, jeigu nemodeliuojamo rizikos veiksnio vertė prilygtų pagal ii papunktį apskaičiuotoms vertėms;
 - b) pagal 11 straipsnio 2 dalį apskaičiuoja pagal a punktą sudarytos nuostolių laiko eilutės skirstinio dešiniojo galo tikėtino trūkumo įvertį.
2. Pirmoje dalyje aprašyto proceso pabaigoje sukrėtimas, dėl kurio patiriamas 1 dalies b punkte nurodytam įverčiui lygus nuostolis, yra nemodeliuojamam rizikos veiksmui taikomas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus.

3 straipsnis

Pakopinis metodas. Nemodeliuojami rizikos veiksniai

1. Pagal pakopinį metodą įstaigos taiko šiuos etapus šia eilės tvarka:
 - a) pagal 7 straipsnį nustato 10 darbo dienų grąžų esant nemodeliuojamam rizikos veiksmui per nepalankiausių sąlygų laikotarpį, nustatytą pagal 12 straipsnį, laiko eilutę;
 - b) nustato pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotą sukrėtimą iš a punkte nurodytos 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės, taikydamos:
 - i) 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą, jeigu grąžų skaičius šios dalies a punkte nurodytoje 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra lygus 200 arba didesnis;
 - ii) 9 straipsnyje nurodytą asimetrinį sigma metodą, jeigu grąžų skaičius šios dalies a punkte nurodytoje 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra mažesnis negu 200 ir lygus 12 arba didesnis;
 - iii) 10 straipsnyje nurodytą alternatyvų metodą, jeigu grąžų skaičius šios dalies a punkte nurodytoje 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra mažesnis negu 12;
 - c) kiekvieno į toliau pateiktą matricą įtraukto sukrėtimo atveju įstaigos apskaičiuoja nuostolį, kuris patiriamas, tą sukrėtimą pritaikius nemodeliuojamam rizikos veiksmui:

$$grid = \left\{ \frac{4}{5} \times CS_{down}, CS_{down}, \frac{4}{5} \times CS_{up}, CS_{up} \right\}$$

kur:

- CS_{down} yra pagal b punktą nustatytas pagal grąžos kritimą sukalibruotas sukrėtimas;
- CS_{up} yra pagal b punktą nustatytas pagal grąžos kilimą sukalibruotas sukrėtimas.

2. Sukrėtimas, dėl kurio patiriamas didžiausias nuostolis, palyginus sukrėtumus, įtrauktus į 1 dalies c punkte nurodytą matricą, yra nemodeliuojamam rizikos veiksmui taikomas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus.

4 straipsnis

Blogiausių būsimų sukrėtimų scenarijų rengimas ir taikymas standartinės grupės lygmeniu

Jeigu įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą apskaičiuoja daugiau nei vienam nemodeliuojamam rizikos veiksmui, jos nustato blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų nemodeliuojamai standartinei grupei, kuriai tie rizikos veiksniai priklauso pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) 2022/2060, taikydamos vieną iš šių metodų:

- a) 5 straipsnyje nurodytą tiesioginį metodą, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
- i) suinteresuotosios įstaigos yra apibrėžusios kriterijus, pagal kuriuos nustato, ar taikyti 5 straipsnyje nurodytą tiesioginį, ar 6 straipsnyje nurodytą pakopinį metodą, ir šie kriterijai laikui bėgant taikomi nuosekliai;
 - ii) taikydamos a punkto i papunktį įstaigos dokumentuoja visus tiesioginio metodo pakeitimo pakopiniu metodu ir atvirkščiai atvejus, įskaitant tokio pakeitimo pagrindimą;
 - iii) be to, tam, kad galėtų taikyti tiesioginį metodą, įstaigos kasdien 20 darbo dienų iki kiekvienos datos, kurią pranešami nuosavų lėšų reikalavimai rinkos rizikai padengti, papildomai nustato blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal b punkte nurodytą pakopinį metodą;
 - iv) nuostolių skaičius 5 straipsnio 1 dalies a punkto iv papunktyje nurodytoje nuostolių laiko eilutėje yra lygus 200 arba didesnis;
- b) 6 straipsnyje nurodytą pakopinį metodą.

5 straipsnis

Tiesioginis metodas. Nemodeliuojamos standartinės grupės

1. Taikydamos tiesioginį metodą nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, priklausantiems nemodeliuojamoms standartinėms grupėms, įstaigos taiko šiuos etapus šia eilės tvarka:

- a) nustato nuostolių laiko eilutę taip:
- i) pagal 7 straipsnį nustato kiekvieno nemodeliuojamai grupei priklausančio nemodeliuojamo rizikos veiksnio laiko eilutę, artimiausią 10 darbo dienų grąžų laiko eilutei, susijusiai su nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, nustatytu pagal 12 straipsnį;
 - ii) iš kiekvienos pagal i papunktį sudarytos laiko eilutės pašalina vertes, atitinkančias datas, kuriomis ne visose laiko eilutėse yra grąža;
 - iii) kiekvieno nemodeliuojamai grupei priklausančio nemodeliuojamo rizikos veiksnio vertei pritaiko sukrėtimus, atitinkančius atitinkamose pagal ii papunktį sudarytose laiko eilutėse esančias grąžas;
 - iv) nustato nuostolių laiko eilutes, kiekvienai datai, atitinkančiai pagal iii papunktį apskaičiuotą vertę laiko eilutėje, apskaičiuodamos nuostolį, kuris atsirastų, jeigu nemodeliuojamai grupei priklausančių nemodeliuojamų rizikos veiksnių vertė prilygtų į tą laiko eilutę įtrauktoms tos datos vertėms;
- b) pagal 11 straipsnio 2 dalį apskaičiuoja pagal šios dalies a punktą sudarytos nuostolių laiko eilutės skirstinio dešiniojo galo tikėtino trūkumo įvertį.

2. Sukrėtimų scenarijus, pagal kurį patiriamas nuostolis, lygus pagal 1 dalies b punktą apskaičiuotam skirstinio dešiniojo galo tikėtino trūkumo įverčiui, yra nemodeliuojamai grupei taikomas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus.

6 straipsnis

Pakopinis metodas. Nemodeliuojamos standartinės grupės

1. Taikydamos pakopinį metodą nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, priklausantiems nemodeliuojamoms standartinėms grupėms, įstaigos nustato blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų šiais etapais šia eilės tvarka:

- a) pagal 7 straipsnį nustato kiekvieno nemodeliuojamai standartinei grupei priklausančio nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutę, susijusią su nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, nustatytu pagal 12 straipsnį;

- b) iš atitinkamos kiekvieno nemodeliuojamai standartinei grupei priklausančio nemodeliuojamo rizikos veiksnio a punkte nurodytos 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės nustato pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotą sukrėtimą taikydamos:
- i) 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą, jeigu grąžų skaičius visose šios dalies a punkte nurodytose 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėse, atitinkančiose nemodeliuojamai grupei priklausančius nemodeliuojamus rizikos veiksnius, yra lygus 200 arba didesnis;
 - ii) 9 straipsnyje nurodytą asimetrinį sigma metodą, jeigu šios dalies b punkto i papunktyje nurodyta istorinio metodo taikymo sąlyga nėra įvykdyta ir jeigu grąžų skaičius visose šios dalies a punkte nurodytose 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėse, atitinkančiose nemodeliuojamai grupei priklausančius nemodeliuojamus rizikos veiksnius, yra lygus 12 arba didesnis;
 - iii) 10 straipsnyje nurodytą alternatyvų metodą, jeigu nemodeliuojamoje grupėje yra bent vienas nemodeliuojamas rizikos veiksnys, kuriam esant grąžų skaičius šios dalies a punkte nurodytoje 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra mažesnis negu 12;
- c) apskaičiuoja abi šias vertes:
- i) nuostolį, kuris atitinka scenarijų, kai atitinkamas pagal grąžos kilimą sukalibruotas sukrėtimas, nustatytas pagal b punktą ir padaugintas iš parametro β , pritaikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai.
 - ii) nuostolį, kuris atitinka scenarijų, kai atitinkamas pagal grąžos kritimą sukalibruotas sukrėtimas, nustatytas pagal b punktą ir padaugintas iš parametro β , pritaikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai.

Taikydamos c punktą įstaigos padaugina pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotą sukrėtimą iš parametro β dviem atvejais, kai $\beta = 1$ ir $\beta = \%$.

2. Sukrėtimų scenarijus, pagal kurį patiriamas didžiausias nuostolis iš tų, kurie buvo apskaičiuoti pagal 1 dalies c punktą, yra nemodeliuojamai standartinei grupei taikomas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus.

7 straipsnis

10 darbo dienų grąžų laiko eilutės nustatymas

1. Įstaigos nustato su konkrečiu nemodeliuojamu rizikos veiksnium susijusio nepalankiausių sąlygų laikotarpio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutę šiais etapais ir šia eilės tvarka:

- a) nustato nemodeliuojamo rizikos veiksnio stebinių nepalankiausių sąlygų laikotarpiu laiko eilutę ir į tą laiko eilutę vienos darbo dienos atžvilgiu įtraukia tik po vieną stebinį, atitinkantį faktinius rinkos duomenis;
- b) išplečia a punkte nurodytą laiko eilutę įtraukdamos turimus 20 darbo dienų, einančių po nepalankiausių sąlygų laikotarpio, stebinius; jeigu testavimo nepalankiausių sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimo ataskaitinė data yra nepaėjęs 20 darbo dienų nuo nepalankiausių sąlygų laikotarpio pabaigos, įstaigos įtraukia turimus stebinius nuo nepalankiausių sąlygų laikotarpio pabaigos iki ataskaitinės datos;
- c) kiekvienos datos D_t , kuriai pagal a punktą sudarytoje laiko eilutėje yra priskirtas stebinys, išskyrus paskutinį stebinį, atžvilgiu įstaigos iš datų, kurioms b punkte nurodytoje išplėstoje laiko eilutėje yra priskirti stebiniai, nustato datą D_t' , einančią po D_t , kurią yra mažiausia ši vertė:

$$v = \left\lceil \frac{10 \text{ business days}}{D_t' - D_t} - 1 \right\rceil$$

kur:

— D_t yra data, kuriai a punkte nurodytoje laiko eilutėje yra priskirtas stebinys, išskyrus paskutinį stebinį;

- D_i yra data, einanti po D_t , kuriai b punkte nurodytoje išplėstinėje laiko eilutėje yra priskirtas stebinis;
- $D_i - D_t$ yra darbo dienomis išreikštas skirtumas;

- d) kiekvienos datos D_i , kuriai pagal a punktą sudarytoje laiko eilutėje yra priskirtas stebinis, išskyrus paskutinį stebinį, atžvilgiu jos nustato atitinkamą 10 darbo dienų grąžą, nustatydamos nemodeliuojamo rizikos veiksnio grąžą laikotarpiu D_t nuo stebinio datos iki datos D_i , kurią pagal c punktą vertė v yra mažiausia, o paskui ją perskaičiuoja į 10 darbo dienų laikotarpio grąžą, tą grąžą padauginamos iš $\sqrt{\frac{10 \text{ business days}}{D_i - D_t}}$.

Taikant c punktą, kai yra daugiau nei viena data, kurią ta vertė yra mažiausia, iš visų datų, kuriomis vertė yra mažiausia, data D_i yra vėliausia data.

2. Į 1 dalies a punkte nurodytą laiko eilutę įtraukiami bent tie stebiniai, kurie buvo naudojami Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnyje nurodytiems būsimų sukrėtimų scenarijams kalibruoti, jei prieš tai pagal to reglamento 325be straipsnį buvo įvertinta, kad tą rizikos veiksnį įmanoma modeliuoti.

8 straipsnis

Taikant istorinį metodą pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotas sukrėtimas

1. Taikydamos istorinį metodą, pagal grąžos kritimą sukalibruotą sukrėtimą iš nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės įstaigos nustato pagal šią formulę:

$$\text{downward calibrated shock} = \widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(\text{Ret}) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}\right)$$

kur:

- Ret yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutė;
- $\widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(\text{Ret})$ yra pagal 11 straipsnio 1 dalį apskaičiuotas laiko eilutės Ret skirstinio kairiojo galo tikėtino trūkumo įvertis;
- N yra grąžų skaičius laiko eilutėje Ret .

2. Taikydamos istorinį metodą, pagal grąžos kilimą sukalibruotą sukrėtimą iš nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės įstaigos nustato pagal šią formulę:

$$\text{upward calibrated shock} = \widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(\text{Ret}) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}\right)$$

kur:

- Ret yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutė;
- $\widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(\text{Ret})$ yra pagal 11 straipsnio 2 dalį apskaičiuotas laiko eilutės Ret skirstinio dešiniojo galo tikėtino trūkumo įvertis;
- N yra grąžų skaičius laiko eilutėje Ret .

9 straipsnis

Taikant asimetrinį sigma metodą pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotas sukrėtimas

Taikydamos asimetrinį sigma metodą, pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotą sukrėtimą iš nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės įstaigos nustato šiais etapais ir šia eilės tvarka:

- a) nustato laiko eilutės grąžų medianą ir suskaido į tą laiko eilutę įeinančias 10 darbo dienų grąžas į šiuos du poaibius:
- i) 10 darbo dienų grąžų, kurių vertė yra lygi medianai arba mažesnė, poaibį ir
 - ii) 10 darbo dienų grąžų, kurių vertė yra didesnė už medianą, poaibį;
- b) apskaičiuoja kiekvienam a punkte nurodytam poaibiui priklausančių 10 darbo dienų grąžų vidurkį;
- c) nustato pagal grąžos kritimą sukalibruotą sukrėtimą pagal šią formulę:

downward calibrated shock

$$= \left(-\hat{\mu}_{Ret \leq m} + C_{ES} \times \sqrt{\frac{1}{N_{\text{down}} - 1,5} \times \sum_{i=1, Ret_i \leq m}^N (Ret_i - \hat{\mu}_{Ret \leq m})^2} \right) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{down}} - 1,5}} \right)$$

kur:

- Ret yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutė;
- Ret_i yra i -toji grąža 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje Ret ;
- m yra 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės Ret mediana;
- $\hat{\mu}_{Ret \leq m}$ yra pagal b punktą apskaičiuotas a punkto i papunktyje nurodytu būdu nustatytam poaibiui priklausančių 10 darbo dienų grąžų vidurkis;
- N_{down} yra pagal a punkto i papunktį nustatytam poaibiui priklausančių 10 darbo dienų grąžų skaičius;
- N yra grąžų skaičius 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje Ret ;
- $C_{ES} = 3$;

- d) nustato pagal grąžos kilimą sukalibruotą sukrėtimą pagal šią formulę:

upward calibrated shock

$$= \left(\hat{\mu}_{Ret > m} + C_{ES} \times \sqrt{\frac{1}{N_{\text{up}} - 1,5} \times \sum_{i=1, Ret_i > m}^N (Ret_i - \hat{\mu}_{Ret > m})^2} \right) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{up}} - 1,5}} \right)$$

kur:

- Ret yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutė;
- Ret_i yra i -toji grąža 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje Ret ;
- m yra 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės Ret mediana;
- $\hat{\mu}_{Ret > m}$ yra pagal b punktą apskaičiuotas a punkto ii papunktyje nurodytu būdu nustatytam poaibiui priklausančių 10 darbo dienų grąžų vidurkis;
- N_{up} yra pagal a punkto ii papunktį nustatytam poaibiui priklausančių grąžų skaičius;
- N yra grąžų skaičius 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje Ret ;
- $C_{ES} = 3$.

10 straipsnis

Taikant alternatyvų metodą pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotas sukrėtimas

1. Taikydamos alternatyvų metodą, pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotą sukrėtimą iš nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutės įstaigos nustato vienu iš šiame straipsnyje aprašytų metodų.

2. Jeigu nemodeliuojamas rizikos veiksnys yra lygus vienam iš Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 3 skirsnio 1 poskirsnyje apibrėžtų rizikos veiksnių, pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotą sukrėtimą įstaigos nustato šiais etapais ir šia eilės tvarka:

a) nustato tam rizikos veiksmui pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyrių priskirtą rizikos koeficientą;

b) padaugina tą rizikos koeficientą iš $1,15 \times \sqrt{\frac{10}{LH}}$

kur:

— LH yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnyje;

c) pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotas sukrėtimas yra b punkte nurodyto skaičiavimo rezultatas.

3. Jeigu nemodeliuojamas rizikos veiksnys atitinka kurį nors kreivės arba paviršiaus tašką ir skiriasi nuo kitų rizikos veiksnių, apibrėžtų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 3 skirsnio 1 poskirsnyje, tik terminu, pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotus sukrėtimus įstaigos nustato šiais etapais ir šia eilės tvarka:

a) iš rizikos veiksnių, apibrėžtų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 3 skirsnio 1 poskirsnyje, kurie skiriasi nuo nemodeliuojamo rizikos veiksnio tik terminu, išskiria rizikos veiksnį, kurio terminas yra artimiausias nemodeliuojamo rizikos veiksnio terminui;

b) pagal a punktą išskirtam rizikos veiksmui nustato rizikos koeficientą, priskirtą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyrių;

c) padaugina tą rizikos koeficientą iš $1,15 \times \sqrt{\frac{10}{LH}}$

kur:

— LH yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnyje;

d) pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotas sukrėtimas yra c punkte nurodyto skaičiavimo rezultatas.

4. Jeigu nemodeliuojamas rizikos veiksnys neatitinka 2 ir 3 dalyse nustatytų sąlygų, nustatydamos atitinkamus pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotus sukrėtimus įstaigos pasirenka 5 dalyje nustatytas sąlygas atitinkantį rizikos veiksnį ir jam taiko 6 dalyje nurodytą metodą.

5. Pagal 4 dalį pasirenkamas rizikos veiksnys atitinka visas šias sąlygas:

a) priklauso tai pačiai pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai ir pagrindinei rizikos veiksnių pakategorei, nurodytoms Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnyje, kaip ir nemodeliuojamas rizikos veiksnys;

b) yra to paties pobūdžio kaip nemodeliuojamas rizikos veiksnys;

- c) skiriasi nuo nemodeliuojamo rizikos veiksnio savybėmis, kurios netrukdo tinkamai įvertinti nemodeliuojamo rizikos veiksnio kintamumo, be kita ko, nepalankiausiomis sąlygomis;
- d) 6 dalies a punkte nurodytoje 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra bent 12 grąžų.

6. Pagal 4 dalyje nurodytą metodą įstaigos taiko šiuos etapus šia eilės tvarka:

- a) pagal 7 straipsnį įstaigos nustato pasirinkto rizikos veiksnio nepalankiausių sąlygų laikotarpio, nustatyto pagal 12 straipsnį, 10 darbo dienų grąžų laiko eilutę;
- b) įstaigos nustato pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotus sukrėtimus pagal:
 - i) 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą, jeigu grąžų skaičius šios dalies a punkte nurodytoje pasirinkto rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra lygus 200 arba didesnis;
 - ii) 9 straipsnyje nurodytą asimetrinį sigma metodą, jeigu grąžų skaičius šios dalies a punkte nurodytoje pasirinkto rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra mažesnis negu 200;

- c) nustatydamos nemodeliuojamo rizikos veiksnio pagal grąžos kritimą sukalibruotą sukrėtimą įstaigos padaugina pagal b punktą nustatytą pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kritimą sukalibruotą sukrėtimą iš

$$1,35 \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{other}}^{\text{down}} - 1,5}} \right),$$

kur:

— $N_{\text{other}}^{\text{down}}$ yra viena iš šių reikšmių, priklausomai nuo to, koks metodas buvo naudotas pagal b punktą pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kritimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti:

- i) grąžų skaičius a punkte nurodytoje pasirinkto rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje, kai įstaiga pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kritimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti taikė istorinį metodą;
- ii) grąžų skaičius pagal 9 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį nustatytame poaibyje, kai įstaiga pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kritimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti taikė asimetrinį sigma metodą;

- d) nustatydamos nemodeliuojamo rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą sukalibruotą sukrėtimą įstaigos padaugina pagal b punktą nustatytą pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą sukalibruotą sukrėtimą iš

$$1,35 \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{other}}^{\text{up}} - 1,5}} \right),$$

kur:

— $N_{\text{other}}^{\text{up}}$ yra viena iš šių reikšmių, priklausomai nuo to, koks metodas buvo naudotas pagal b punktą pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti:

- i) grąžų skaičius a punkte nurodytoje pasirinkto rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje, kai įstaiga pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti taikė istorinį metodą;
- ii) grąžų skaičius pagal 9 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktį nustatytame poaibyje, kai įstaiga pasirinkto rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti taikė asimetrinį sigma metodą.

7. Nukrypstant nuo 6 dalies b punkto i ir ii papunkčių, kai įstaigos visiems nemodeliuojamai standartinei grupei priklausantiems nemodeliuojamiems rizikos veiksniams taiko 4 dalyje nurodytą metodą, atitinkamų pasirinktų rizikos veiksnių pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotus sukrėtimus jos nustato pagal vieną iš šių metodų:

- 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą, jeigu grąžų skaičius 6 dalies a punkte nurodytoje visų pasirinktų rizikos veiksnių 10 darbo dienų grąžų laiko eilutėje yra lygus 200 arba didesnis;
- 9 straipsnyje nurodytą asimetrinį sigma metodą, jeigu šios dalies a punkte nurodyta istorinio metodo taikymo sąlyga neįvykdoma.

11 straipsnis

Tikėtino trūkumo įvertiniai

- Įstaigos apskaičiuoja laiko eilutės X skirstinio kairiojo galo tikėtino trūkumo įvertį pagal šią formulę:

$$\widehat{ES}_{\text{Left}}(X) = \frac{-1}{\alpha \times N} \times \left\{ \sum_{i=1}^{[\alpha \times N]} X_{(i)} + (\alpha \times N - [\alpha \times N]) \times X_{([\alpha \times N] + 1)} \right\}$$

kur:

- N yra laiko eilutės stebinių skaičius;
- $\alpha = 2,5 \%$;
- $[\alpha \times N]$ yra sandaugos $\alpha \times N$ sveikoji dalis;
- $X_{(i)}$ yra i -tasis mažiausias laiko eilutės X stebinis.

- Įstaigos apskaičiuoja laiko eilutės X skirstinio dešiniojo galo tikėtino trūkumo įvertį pagal šią formulę:

$$\widehat{ES}_{\text{Right}}(X) = \widehat{ES}_{\text{Left}}(-X)$$

kur:

- $\widehat{ES}_{\text{Left}}(-X)$ yra pagal 1 dalį apskaičiuotas laiko eilutės $-X$ skirstinio kairiojo galo tikėtino trūkumo įvertis.

12 straipsnis

Nepalankiausių sąlygų laikotarpio nustatymas

- Įstaigos nustato pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai priklausančių nemodeliuojamų rizikos veiksnių nepalankiausių sąlygų laikotarpį išskirdamos 12 mėnesių stebėjimo laikotarpį, kuriuo gautos didžiausios vertės pagal šią formulę:

$$\sum_{j \in i} RSS^j$$

kur:

- i yra pagrindinė rizikos veiksnių kategorija;
- j yra indeksas, kuriuo žymimi nemodeliuojami rizikos veiksniai arba nemodeliuojamos standartinės grupės, kurių atžvilgiu įstaigos apskaičiuoja testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, priklausančią pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai i ;

— *RSS*⁹ yra pagal 16 straipsnį perskaičiuotas nemodeliuojamo rizikos veiksnio arba nemodeliuojamos standartinės grupės *j* testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies įstaigos gali nustatyti pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai priklausančių nemodeliuojamų rizikos veiksnių nepalankiausių sąlygų laikotarpį išskirdamos 12 mėnesių stebėjimo laikotarpį, kuriuo Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnio 1 dalyje nurodytas dalinio tikėtino trūkumo matas $PES^{RS,i}$ yra didžiausias. Jeigu įstaigos taiko šią nukrypti leidžiančią nuostatą, jos pateikia įrodymus, kad išskirtas nepalankiausių sąlygų laikotarpis atitinka jo nemodeliuojamų rizikos veiksnių nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpį. Įstaigos atsižvelgia į poveikį, kurį pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai priklausančios nemodeliuojamos rizikos veiksniai daro jų portfeliui.

3. Nustatydamos nepalankiausių sąlygų laikotarpį, įstaigos taiko kompetentingoms institucijoms priimtina stebėjimo laikotarpį, prasidedantį bent nuo 2007 m. sausio 1 d.

4. Įstaigos peržiūri išskirtą nepalankiausių sąlygų laikotarpį ne rečiau kaip kas ketvirtį.

13 straipsnis

Nuostolių apskaičiavimas

1. Norėdamos apskaičiuoti nuostolį, atitinkantį būsimų sukrėtimų scenarijų, kuris taikomas vienam arba keliems nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, įstaigos apskaičiuoja pozicijų, kurių atžvilgiu jos skaičiuoja nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriuje nurodytą alternatyvų vidaus modelio metodą, portfelio nuostolį, kuris susidaro, jeigu būsimų sukrėtimų scenarijus pritaikomas tam nemodeliuojamam rizikos veiksniai arba tiems standartiniai grupei priklausančioms nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, o visi kiti rizikos veiksniai lieka nepakitę.

2. Apskaičiuodamos nuostolį, atitinkantį būsimų sukrėtimų scenarijų, kuris taikomas vienam arba keliems nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, įstaigos taiko rizikos vertinimo modelyje naudojamus kainodaros metodus.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, tais atvejais, kai įstaigos negali apskaičiuoti kai kurių į 1 dalyje nurodytą portfelį įtrauktų finansinių priemonių arba biržos prekių nuostolio, atitinkančio būsimų sukrėtimų scenarijų, kuris taikomas vienam arba keliems nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, naudodamos savo kainodaros metodus, jos taiko šiuos etapus šia eilės tvarka:

- a) nustato tas finansines priemones arba biržos prekes ir priežastį, dėl kurios negalėjo apskaičiuoti jų kainos;
- b) taiko jautrumu grindžiamus kainodaros metodus, įskaitant bent reikšmingų pirmos eilės ir reikšmingų antros eilės Teiloro eilutės aproksimacijų sąlygas, kad atspindėtų tų finansinių priemonių arba biržos prekių kainos pokytį dėl nemodeliuojamų rizikos veiksnių pokyčių pagal būsimų sukrėtimų scenarijų.

4. Nukrypdamos nuo 2 dalies įstaigos gali (tik nepalankiausių sąlygų laikotarpiui nustatyti pagal 12 straipsnio 1 dalį) apskaičiuoti nuostolį, atitinkantį būsimų sukrėtimų scenarijų, kuris taikomas vienam arba keliems nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, naudodamos jautrumu grindžiamus kainodaros metodus. Įstaigos įrodo, kad kainų pokyčiai, į kuriuos pagal jautrumu grindžiamus kainodaros metodus neatsižvelgiama, nepakeistų įstaigos nustatyto nepalankiausių sąlygų laikotarpio.

2 skyrius

REGULIUOJAMASIS BLOGIAUSIAS BŪSIMŲ SUKRĖTIMŲ SCENARIJUS

14 straipsnis

Reguliuojamojo blogiausio būsimų sukrėtimų scenarijaus nustatymas

1. Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnio 3 dalies b punkte nurodytas reguliuojamasis blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus yra sukrėtimas, dėl kurio patiriamas didžiausias nuostolis, galintis atsirasti dėl nemodeliuojamo rizikos veiksnio pokyčio, kai toks didžiausias nuostolis yra baigtinis.

2. Jeigu 1 dalyje nurodytas didžiausias nuostolis nėra baigtinis, įstaigos reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų nustato šiais etapais ir šia eilės tvarka:

a) taikydamos ekspertiniu vertinimu grindžiamą metodą ir naudodamos turimą kokybinę ir kiekybinę informaciją, nustato dėl nemodeliuojamo rizikos veiksnio vertės pokyčio patiriamą nuostolį, kuris per būsimo nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpio, atitinkančio nemodeliuojamo rizikos veiksnio atžvilgiu nustatytą nepalankiausių sąlygų laikotarpį, 10 darbo dienų nebus viršytas su 99,95 proc. patikimumo lygiu. Tuo tikslu įstaigos atsižvelgia į asimetrijos koeficientą ir ekscesą, kurie gali būti būdingi nemodeliuojamo rizikos veiksnio grąžoms nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpiu, ir pagrindžia bet kurias pasiskirstymo arba statistines prielaidas, kuriomis remtasi nustatant tą nuostolį;

b) pagal a punktą apskaičiuotą nuostolį padaugina iš $\sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}}$;

kur:

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, kur LH yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio arba nemodeliuojamai standartinei grupei priklausančių rizikos veiksnių likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnyje;

c) reguliuojamuoju blogiausiu būsimų sukrėtimų scenarijumi jos pripažįsta sukrėtimą, dėl kurio patiriamas pagal a ir b punktus apskaičiuotas nuostolis.

3. Jeigu įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą apskaičiuoja daugiau nei vienam nemodeliuojamam rizikos veiksniai, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnio 3 dalies c punkte, reguliuojamasis blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus, nurodytas to reglamento 325bk straipsnio 3 dalies b punkte, yra scenarijus, pagal kurį dėl tų nemodeliuojamų rizikos veiksnių verčių pokyčio patiriamas didžiausias galintis atsirasti nuostolis.

4. Nukrypstant nuo 3 dalies, tais atvejais, kai įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą apskaičiuoja daugiau nei vienam nemodeliuojamam rizikos veiksniai, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnio 3 dalies c punkte, ir didžiausias šio straipsnio 3 dalyje nurodytas nuostolis nėra baigtinis, reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų įstaigos nustato šiais etapais ir šia eilės tvarka:

a) taikydamos ekspertiniu vertinimu grindžiamą metodą ir naudodamos turimą kokybinę ir kiekybinę informaciją, nustato dėl nemodeliuojamų rizikos veiksnių vertės pokyčio patiriamą nuostolį, kuris per būsimo nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpio, atitinkančio nemodeliuojamų rizikos veiksnių atžvilgiu nustatytą nepalankiausių sąlygų laikotarpį, 10 darbo dienų nebus viršytas su 99,95 proc. patikimumo lygiu. Tuo tikslu įstaigos atsižvelgia į asimetrijos koeficientą ir ekscesą, kurie gali būti būdingi nemodeliuojamų rizikos veiksnių grąžoms nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpiu, ir pagrindžia bet kurias pasiskirstymo arba statistines prielaidas, kuriomis remtasi nustatant tą nuostolį;

b) pagal a punktą apskaičiuotą nuostolį padaugina iš $\sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}}$;

kur:

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, kur LH yra nemodeliuojamų rizikos veiksnių likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnyje;

c) reguliuojamuoju blogiausiu būsimų sukrėtimų scenarijumi įstaigos pripažįsta scenarijų, pagal kurį patiriamas pagal a ir b punktus apskaičiuotas nuostolis.

3 skyrius

APLINKYBĖS, KURIOMIS ĮSTAIGOS GALI APSKAIČIUOTI TESTAVIMO NEPALANKIAUSIOMIS SĄLYGOMIS SCENARIJAUS RIZIKOS MATĄ DAUGIAU NEI VIENAM NEMODELIUOJAMAM RIZIKOS VEIKSNIUI

15 straipsnis

Aplinkybės, kuriomis galima apskaičiuoti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą daugiau nei vienam nemodeliuojamam rizikos veiksniai

Aplinkybės, kuriomis įstaigos gali apskaičiuoti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą daugiau nei vienam nemodeliuojamam rizikos veiksniai, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnio 3 dalies c punkte, yra šios::

- rizikos veiksniai priklauso tai pačiai standartinei grupei, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 2 dalyje;
- įstaigos įvertino galimybę modeliuoti tuos rizikos veiksnius nustatydamos galimybę modeliuoti standartinę grupę, kuriai jie priklauso, pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnio 1 dalį.

4 skyrius

TESTAVIMO NEPALANKIAUSIOMIS SĄLYGOMIS SCENARIJAUS RIZIKOS MATŲ SUMAVIMAS

16 straipsnis

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matų sumavimas

1. Sumuodamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnio 3 dalies d punkte, įstaigos pagal kiekvieną jų apskaičiuotą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą nustato atitinkamą perskaičiuotą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą taip:

- jeigu blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų įstaigos nustatė vienam rizikos veiksniai pagal 3 straipsnyje nurodytą pakopinį metodą, atitinkamas perskaičiuotas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times \kappa\right)$$

kur:

- RSS yra perskaičiuotas nemodeliuojamo rizikos veiksnio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;
- SS yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, kur LH yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 1 dalyje;

— κ yra pagal 17 straipsnį apskaičiuotas nemodeliuojamo rizikos veiksnio nelineiškumo koeficientas;

- b) jeigu įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą nustato daugiau nei vienam rizikos veiksniai, pagal 6 straipsnyje nurodytą pakopinį metodą nustatydamos blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų nemodeliuojamai standartinei grupei, kuriai priklauso tie rizikos veiksniai, atitinkamas perskaičiuotas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times \kappa\right)$$

kur:

— RSS yra perskaičiuotas nemodeliuojamos standartinės grupės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

— SS yra nemodeliuojamos standartinės grupės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, kur LH yra nemodeliuojamai standartinei grupei priklausančių rizikos veiksnų likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 1 dalyje;

— κ yra pagal 18 straipsnį apskaičiuotas nemodeliuojamos standartinės grupės nelineiškumo koeficientas;

- c) jeigu įstaigos blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų nustato vienam rizikos veiksniai pagal 2 straipsnyje nustatytą tiesioginį metodą, atitinkamas perskaičiuotas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times UCF\right)$$

kur:

— RSS yra perskaičiuotas nemodeliuojamo rizikos veiksnio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

— SS yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, kur LH yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 1 dalyje;

— UCF yra pagal 20 straipsnį apskaičiuojamas neapibrėžtumo kompensavimo koeficientas;

- d) jeigu įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą nustato daugiau nei vienam rizikos veiksniai, pagal 5 straipsnyje nustatytą tiesioginį metodą nustatydamos blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų nemodeliuojamai grupei, kuriai priklauso tie rizikos veiksniai, atitinkamas perskaičiuotas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times UCF\right)$$

kur:

— RSS yra perskaičiuotas nemodeliuojamos standartinės grupės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

— SS yra nemodeliuojamos standartinės grupės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, kur LH yra nemodeliuojamai grupei priklausančių rizikos veiksnų likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 1 dalyje;

— UCF yra pagal 20 straipsnį apskaičiuojamas neapibrėžtumo kompensavimo koeficientas;

- e) Jeigu įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą nustatė nustatydamas reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal 14 straipsnį, atitinkamas perskaičiuotas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$RSS = \max(0; SS)$$

kur:

- RSS yra perskaičiuotas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;
- SS yra testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas.

2. Įstaigos susumuoja testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matus pagal šią formulę:

$$\sqrt{\sum_{k \in ICSR} (RSS^k)^2} + \sqrt{\sum_{l \in EIR} (RSS^l)^2} + \sqrt{(\rho \times \sum_{j \in OR} RSS^j)^2 + (1 - \rho^2) \times \sum_{j \in OR} (RSS^j)^2}$$

kur:

- $ICSR$ žymima nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba nemodeliuojamų standartinių grupių aibė, kurios atžvilgiu įstaigos nustatė testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, kuris pagal 3 dalį klasifikuotas kaip atspindintis tik išskirtinę kredito maržos riziką;
- k yra indeksas, kuriuo žymimi nemodeliuojami rizikos veiksniai arba nemodeliuojamos standartinės grupės, priklausančios $ICSR$;
- EIR žymima nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba nemodeliuojamų standartinių grupių aibė, kurios atžvilgiu įstaigos nustatė testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, kuris pagal 4 dalį klasifikuotas kaip atspindintis tik išskirtinę nuosavybės vertybinių popierių riziką;
- l yra indeksas, kuriuo žymimi nemodeliuojami rizikos veiksniai arba nemodeliuojamos standartinės grupės, priklausančios EIR ;
- OR žymimas nemodeliuojamas rizikos veiksnys arba nemodeliuojama standartinė grupė, kurios atžvilgiu įstaigos nustatė testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, kuris pagal 3 dalį neklasifikuotas kaip atspindintis tik išskirtinę kredito maržos riziką ar pagal 4 dalį atspindintis tik išskirtinę nuosavybės vertybinių popierių riziką;
- j yra indeksas, kuriuo žymimi nemodeliuojami rizikos veiksniai arba nemodeliuojamos standartinės grupės, priklausančios OR ;
- RSS^k, RSS^l, RSS^j yra atitinkamai pagal 1 dalį perskaičiuoti nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba nemodeliuojamų standartinių grupių k, l, j testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matai;
- $\rho = 0,6$.

3. Nemodeliuojami rizikos veiksniai, kuriuos įstaigos klasifikuoja kaip atspindinčius tik išskirtinę kredito maržos riziką, atitinka visas šias sąlygas:

- a) rizikos veiksnys pagal pobūdį atspindi tik išskirtinę kredito maržos riziką;
- b) sisteminiai rizikos komponentai nedaro poveikio rizikos veiksnio vertei;
- c) rizikos veiksnių tarpusavio koreliacija yra nereikšminga;
- d) įstaigos atlieka ir dokumentuoja statistinius patikrinimus c punkte nurodytai sąlygai patikrinti.

4. Nemodeliuojami rizikos veiksniai, kuriuos įstaigos klasifikuoja kaip atspindinčius tik išskirtinę nuosavybės vertybinių popierių riziką, atitinka visas šias sąlygas:

- a) rizikos veiksnys pagal pobūdį atspindi tik išskirtinę nuosavybės vertybinių popierių riziką;

- b) sisteminiai rizikos komponentai nedaro poveikio rizikos veiksnio vertei;
- c) rizikos veiksnių tarpusavio koreliacija yra nereikšminga;
- d) įstaigos atlieka ir dokumentuoja statistinius patikrinimus c punkte nurodytai sąlygai patikrinti.

17 straipsnis

Vieno rizikos veiksnio nelinijiniškumo koeficientas

Jeigu testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas, kurio atžvilgiu įstaigos nustato nelinijiniškumo koeficientą, yra nustatytas vienam rizikos veiksniai, toks nelinijiniškumo koeficientas nustatomas taip:

- a) jeigu nemodeliuojamam rizikos veiksniai taikomas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus nesutampa nei su pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatyto pagal grąžos kritimą, nei pagal grąžos kilimą sukalibruotu sukrėtimu, įstaigos to nemodeliuojamo rizikos veiksnio atžvilgiu nustato, kad $\kappa = 1$;
- b) jeigu nemodeliuojamam rizikos veiksniai taikomas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus sutampa su pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatyto pagal grąžos kritimą sukalibruotu sukrėtimu, nelinijiniškumo koeficientą įstaigos apskaičiuoja pagal šią formulę:

$$\kappa = \min \left(\max \left[\kappa_{\min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi - 1) \times 25 \right]; \kappa_{\max} \right)$$

kur:

- $\kappa_{\min} = 0, 9$;
- $\kappa_{\max} = 5$;
- ϕ yra pagal 19 straipsnį apskaičiuotas nemodeliuojamo rizikos veiksnio skirstinio galo parametro įvertis;
- loss_0 yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas sukrėtimas dėl grąžos kritimo CS_{down} yra taikomas nemodeliuojamam rizikos veiksniai;
- loss_{-1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai sukrėtimas dėl grąžos kritimo, lygus $\frac{4}{5} \times CS_{\text{down}}$, yra taikomas nemodeliuojamam rizikos veiksniai, kur CS_{down} yra pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas sukrėtimas dėl grąžos kritimo;
- loss_{+1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai sukrėtimas dėl grąžos kritimo, lygus $\frac{6}{5} \times CS_{\text{down}}$, yra taikomas nemodeliuojamam rizikos veiksniai, kur CS_{down} yra pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas sukrėtimas dėl grąžos kritimo;
- c) jeigu nemodeliuojamam rizikos veiksniai taikomas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus sutampa su pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatyto pagal grąžos kilimą sukalibruotu sukrėtimu, nelinijiniškumo koeficientą įstaigos apskaičiuoja pagal šią formulę:

$$\kappa = \min \left(\max \left[\kappa_{\min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi - 1) \times 25 \right]; \kappa_{\max} \right)$$

kur:

- $\kappa_{\min} = 0, 9$;
- $\kappa_{\max} = 5$;
- ϕ yra pagal 19 straipsnį apskaičiuotas nemodeliuojamo rizikos veiksnio skirstinio galo parametro įvertis;
- loss_0 yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas sukrėtimas dėl grąžos kilimo CS_{up} yra taikomas nemodeliuojamam rizikos veiksniai;

- loss_{-1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai sukrėtimas dėl grąžos kilimo, lygus $\frac{4}{5} \times CS_{\text{up}}$, yra taikomas nemodeliuojamam rizikos veiksniai, kur CS_{up} yra pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas sukrėtimas dėl grąžos kilimo;
- loss_{+1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai sukrėtimas dėl grąžos kilimo, lygus $\frac{6}{5} \times CS_{\text{up}}$, yra taikomas nemodeliuojamam rizikos veiksniai, kur CS_{up} yra pagal 3 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas sukrėtimas dėl grąžos kilimo.

18 straipsnis

Grupės nelinijškumo koeficientas

Jeigu testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas, kurio atžvilgiu įstaigos nustato nelinijškumo koeficientą, yra nustatytas nemodeliuojamai standartinei grupei, nelinijškumo koeficientas nustatomas taip:

- a) jeigu blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus neatitinka pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatyto scenarijaus, kai 6 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyto parametro β vertė yra lygi 1, įstaigos tai nemodeliuojamai grupei nustato nelinijškumo koeficientą $\kappa = 1$;
- b) jeigu blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus yra scenarijus, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kritimo yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai, įstaigos nelinijškumo koeficientą apskaičiuoja pagal šią formulę:

$$\kappa = \min \left(\max \left[\kappa_{\min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi_{\text{median}} - 1) \times 25 \right]; \kappa_{\max} \right)$$

kur:

- $\kappa_{\min} = 0, 9$;
- $\kappa_{\max} = 5$;
- ϕ_{median} yra pagal 19 straipsnį kiekvienam tai grupei priklausančiam rizikos veiksniai apskaičiuotų skirstinio galo parametrų įverčių mediana;
- loss_0 yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kritimo yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai;
- loss_{-1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kritimo, padaugintas iš $\frac{4}{5}$, yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai;
- loss_{+1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kritimo, padaugintas iš $\frac{6}{5}$, yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai;
- c) jeigu blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus yra scenarijus, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kilimo yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai, nelinijškumo koeficientą įstaigos apskaičiuoja pagal šią formulę:

$$\kappa = \min \left(\max \left[\kappa_{\min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi_{\text{median}} - 1) \times 25 \right]; \kappa_{\max} \right)$$

kur:

- $\kappa_{\min} = 0, 9$;
- $\kappa_{\max} = 5$;

- ϕ_{median} yra pagal 19 straipsnį kiekvienam tai grupei priklausančiam rizikos veiksniai apskaičiuotų skirstinio galo parametrų įverčių mediana;
- loss_0 yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kilimo yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai;
- loss_{-1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kilimo, padaugintas iš $\frac{4}{5}$, yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai;
- loss_{+1} yra nuostolis, kuris patiriamas, kai pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas atitinkamas sukrėtimas dėl grąžos kilimo, padaugintas iš $\frac{6}{5}$, yra taikomas kiekvienam nemodeliuojamai grupei priklausančiam rizikos veiksniai.

19 straipsnis

Skirstinio galo parametro įverčio apskaičiavimas

Įstaigos apskaičiuoja tam tikro nemodeliuojamo rizikos veiksnio skirstinio galo parametro įvertį taip:

- a) jeigu tam nemodeliuojamo rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti įstaigos naudojo 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą, o blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus yra pagal grąžos kritimą sukalibruotas sukrėtimas, skirstinio galo parametro įvertį jos apskaičiuoja pagal šią formulę:

$$\phi = \frac{1}{\alpha \times N} \times \frac{\sum_{i=1}^{\lfloor \alpha \times N \rfloor} \text{Ret}_{(i)}^2 + (\alpha \times N - \lfloor \alpha \times N \rfloor) \times \text{Ret}_{(\lfloor \alpha \times N \rfloor + 1)}^2}{\{\widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(\text{Ret})\}^2}$$

kur:

- $\alpha = 2,5\%$;
- Ret yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutė, naudojama pagal 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą;
- $\text{Ret}_{(i)}$ yra i -toji mažiausia grąža laiko eilutėje Ret ;
- $\lfloor \alpha \times N \rfloor$ yra $\alpha \times N$ sveikoji dalis;
- $\widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(\text{Ret})$ yra pagal 11 straipsnio 1 dalį apskaičiuotas laiko eilutės Ret skirstinio kairiojo galo tikėtino trūkumo įvertis;

- b) jeigu tam nemodeliuojamo rizikos veiksnio pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotam sukrėtimui nustatyti įstaigos naudojo 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą, o blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus yra pagal grąžos kilimą sukalibruotas sukrėtimas, skirstinio galo parametro įvertį jos apskaičiuoja pagal šią formulę:

$$\phi = \frac{1}{\alpha \times N} \times \frac{\sum_{i=1}^{\lfloor \alpha \times N \rfloor} (-\text{Ret}_{(i)})^2 + (\alpha \times N - \lfloor \alpha \times N \rfloor) \times (-\text{Ret}_{(\lfloor \alpha \times N \rfloor + 1)})^2}{\{\widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(\text{Ret})\}^2}$$

kur:

- $\alpha = 2,5\%$;
- Ret yra nemodeliuojamo rizikos veiksnio 10 darbo dienų grąžų laiko eilutė, naudojama pagal 8 straipsnyje nurodytą istorinį metodą;
- $-\text{Ret}_{(i)}$ yra i -toji mažiausia grąža laiko eilutėje $-\text{Ret}$;
- $\lfloor \alpha \times N \rfloor$ yra $\alpha \times N$ sveikoji dalis;
- $\widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(\text{Ret})$ yra pagal 11 straipsnio 2 dalį apskaičiuotas laiko eilutės Ret skirstinio dešiniojo galo tikėtino trūkumo įvertis;

c) visais kitais atvejais įstaigos nustato, kad skirstinio galo parametro įvertis $\phi = 1,04$.

20 straipsnis

Neapibrėžtumo kompensavimo koeficiento apskaičiavimas

1. Jeigu testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas, kurio atžvilgiu įstaigos nustato neapibrėžtumo kompensavimo koeficientą (NKK), yra nustatytas vienam rizikos veiksniai, neapibrėžtumo kompensavimo koeficientas yra lygus:

$$UCF = 0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}$$

kur:

— N yra nuostolių skaičius 2 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktyje nurodytoje laiko eilutėje, pagal kurią pagal tą straipsnį yra nustatytas nemodeliuojamo rizikos veiksnio blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus.

2. Jeigu testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas, kurio atžvilgiu įstaigos nustato neapibrėžtumo kompensavimo koeficientą, yra nustatytas nemodeliuojamai standartinei grupei, neapibrėžtumo kompensavimo koeficientas yra lygus:

$$UCF = 0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}$$

kur:

— N yra nuostolių skaičius 5 straipsnio 1 dalies a punkto iv papunktyje nurodytoje laiko eilutėje, pagal kurią pagal tą straipsnį yra nustatytas nemodeliuojamos grupės blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus.

5 skyrius

KOKYBINIAI REIKALAVIMAI

21 straipsnis

Kriterijų ir metodų dokumentavimas

Blogiausių būsimų sukrėtimų scenarijų rengimo, reguliuojamojo blogiausio būsimų sukrėtimų scenarijaus nustatymo ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matų sumavimo tikslais Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodytos vidaus politikos dokumentuose dokumentuojama visa informacija, kuri yra reikalinga įrodyti, kad yra laikomasi šiame reglamente nustatytų taikytinų kriterijų ir metodų, ypač, jei tai taikytina, susijusių su pasirinktų variantų taikymo kriterijais, daromomis prielaidomis, sąlygomis, reikalaujamais nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo etapais ir pagrindu.

6 skyrius

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2023 m. spalio 20 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN
